

Štampa vsak teden
za vsake 6 pošiljke
vredne 10 v Mariboru
s pošiljanjem na dom
za leto leta K 4.—
za pol leta „ 2.—
za četrt leta „ 1.—

Narodna se pošilja
oprediva v tiskarni
na Cirila, kjer se
odkrije h. list se
pošilja do odpora.

Podobni listi, ki
so v državi do-
voljeni, ki imajo po-
sredstvo naročnice.

SLOVENSKI

GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Prejemnik listi dobi
se v tiskarni in po
gospodu Novak-u na
velikem trgu po 10 b.

Recepti se ne vr-
šajo, neplačani listi
se ne sprejemajo.

Za oznaki se plačuje
od navadne vrednote,
če se natimne enkrat,
po 15 h, dvakrat 25 h,
trikrat 35 h.

Iskazati se sprejemajo
do medu opoludne.

Štev. 32.

V Mariboru, dne 11. avgusta 1904.

Tečaj XXXVIII.

Letošnja suša.

Niti najmanjšega oblaka ni bilo videti na sinjem nebu, hladilni vetriči so izostali, solnce je kakor za stavo sipalo vroče žarke na zemljo, vročina je bila neznosna kakor v jutrovih deželah. In kot nevarna tovarišica neprestane vročine zavlada je vsepovsodi huda suša. Občutljivi, naravnost strašni so nasledki te suše po Spod. Štajerskem. Slaba letina, in v zvezi z njo beda, glad in lakota nam pretijo.

Travniki bi morali dati kmalo otavo, a so se posušili, ali pa bo košnja nenavadno slaba. Po mnogih krajih je bilo po povodnih uničeno tudi seno, in sedaj stoje kmetje pred vprašanjem, kako bodo krmili živino. Prodati živine ne kaže, če ni velika sila, kajti cena živini je že začela padati, in čim bolj bi silili kmetje z živino, tembolj bi padala cena živini. Spodnjeavstrijski kmetjski listi nasvetujejo kmetom, naj si pomagajo z nakupovanjem umetnih živil. Zadruga bodo posredovale pri nakupovanju.

Vinogradom je ljubila vročina, a nesreča je, da so druge uime po nekod že ugonobile up na bogato trgatav.

Sadje je zaostalo v rasti ter ostalo drobno. Mnogo pa ga je tudi popadalo. Cena ranemu sadju je zelo velika. V mariborski okolici velja štrtinjak po 20 gl. Kmetje naj letos nikjer ne popuščajo s cenami, kajti denar bodo krvavo potrebovali.

Koruza se ni mogla razviti, storžci se na marsikateri bilki niti pokazali niso. Krompir tudi ni mogel rasti in cena mu je

poskočila kvišku kakor že dolgo ne. Zadnje soboto se je prodajala merica krompirja na mariborskem trgu tudi že po 80 vinarjev. Zelje ni moglo rasti, a upajmo, da si še opomore.

Ajde po mnogih krajih niti sejali niso, ampak pustili praho. Kjer so jo sejali, je ostala pritična in ne bo obrodila.

Za repo je še prišel dež ravno v zadnjem trenutku prav. Dal Bog, da bi že vreme dobro služilo.

Letos bo torej, ker je bila po celi srednji Evropi tako huda suša, gotovo draginja. Ob draginji je za kmeta glavno pravilo: 1. Glej, da boš imel vsaj za silo čez zimo in spomlad živeža, da ti vsaj ne bo treba kupovati. 2. Glej, da boš imel reči na prodaj, po katerih se največ povprašuje in katerim raste cena. 3. Premisli dobro, kako se ti je ravnavati v posameznih zadevah, da ne boš imel skode.

V ponedeljek, dne 8. avgusta je začel padati dež. Vse se ga je razveselilo in hvallilo Boga za ta dar. Tudi v torek je deževalo prav tiho in mirno. Da bi ta dež prinesel blagoslov našemu kmetu!

Pevska slavnost v Mariboru.

Slovensko pevsko društvo se je zadnja leta vzbudilo iz spanja ter s prirejanjem pevskih slavnosti zopet zadošča svojim dolžnostim. In že se kaže med občinstvom zopet nekdanja naklonjenost društvu. Pevske slavnosti se prav dobro obiskujejo. Nekdaj so

bile prireditve ptujskega pevskega društva zares najodličnejše slovenske slavnosti, pravi prazniki za slovensko ljudstvo. Nekdanji časi se vračajo! To je pokazala tudi zadnja slavnost v Mariboru, dne 7. avg. t. l. Da bi sedanji odbor ne opešal, ampak vrl napredoval!

Predno poročamo, kako se je vršila zadnja pevska slavnost v Mariboru, naj še izrečemo tudi misel, ki se je slišala med večaki ob priliki te slavnosti. Pevsko društvo v Ptuj je stremilo sedaj po tem, da ob svojih slavnostih nudi poslušalstvu vedno kaj novega in umetnega. In ravno vsled tega ni imelo vsakokrat sreče pri slavnostih. Saj tudi drugače ni mogoče, če pomislimo, da pri takih slavnostih nastopajo moči, ki pridejo iz vseh strani slovenskega sveta, in katere edino ena vaja skuša strniti v enoto in harmonijo. Zato pa bi naj društvo stavilo lahke, tudi narodne skladbe na dnevni red, a izvajanje težkih umetnih točk prepustilo posameznim pevskim društvom, ki prihajajo k slavnostim. In nastopi takih društev bi se naj postavili na program, da bi jim ne trebalo nastopati še le, ko je že splošen trušč in se za fineso pevskih predavanj premnogi več ne brigajo!

Mogočna trobojnica z Narodnega doma je pozdravljala zadnje nedelje slovenske goste, ki so prihajali k pevski slavnosti. Pripravljalni odbor je sprejemal na kolodvoru in pa v veži Narodnega doma. Narodne dame so okrasile goste s šopki. V imenu »Glasbene Matic« se je g. prof. Stritov iskreno zahvalil za ljubezniv sprejem.

Listek.

Skoke pri Mariboru.

(Napisal **Gabr. Majcen** po svojem predavanju v Skokah dne 10. julija 1904, prirejenem po „Zgodovini društva“ za Spodnji Štajer.)

(Konec.)

Kakor je iz teh knjig posneti, je na Skokah po letu 1686 bilo razmeroma malo srbskih posestnikov, zato pa več slovenskih. H krstu so pošiljali oziroma botrovali so: 1687 Skok (slovenska nazivka za uskoka), Šteflič, 1689 Smuk, Vogrišek, od 1690 naprej Weber, Šuster, Reich, Knechtl, Kokl, Kokol, Paulin, Tarkuš, Špurej, Goričan, Ulaz (to ime zopet spominja na Srba), Čander, Glaser, 1724 Meslinovič; odslej naprej poleg Slovencev Pleterski, Meslinič, Petričič, Jakopič, Šiberlič; največkrat pa se kot botra imenujeta rodbini Meslinovič (tudi Maslinovič, kar je gotovo le nekdanje Mislinovič) in Pleterski. Čim dalje dol, tem redkeja so srbska imena in tem navadnejša slovenska.

Iz poročil, ki jih imamo o dobi po l. 1587, je sklepati, da so Srbi že pred l. 1664 jeli zapuščati Skoke in da so se polagoma do malih ostankov izselili. Koliko let pred l. 1664 se je ta izselivni proces začel, se pa ne da dognati, ker se ne ve, kedaj in od koga je

Sigerstorff »Usgoeken-Hoff« kupil. Gotovo je le, da se je srbska naselbina jela krčiti med 1587 in 1664, brčkone pa že okoli 1600. Potemtakem so Srbi v polnem številu na Skokah bivali le kakih 50 let.

Drugo vprašanje je: na kak način so Srbi ostavili Skoke? Ali so posestva radovoljno prodali, ali pa jih je cesar nazadnje vendar prestavil kam drugam ter Skoke zamenil z večjim zemljiščem?

V tem zadnjem slučaju bi dežela štajerska bila vzela zemljišče nazaj, cesar pa mu ob enem odtegnil svoboščino vsakoršnega davka, tudi bi bili Skoke zapustili vsi Srbi do zadnjega. To pa se, kakor vemo, ni zgodilo. Sigerstorff je Pleterski »Usgoeken-Hoff« prodal s svoboščinami vred in Srbi so Skoke zapuščali polagoma. Tudi bi se bile, če bi Srbe bil cesar prestavil, v Gradcu ali sploh v kakem vladnem arhivu ohranile kake listine. Takih pa ni. Zato smemo sklepati, da so Srbi drug za drugim svoja posestva prodali, hoteč si iskati boljših domov. Sicer pa jim je, če cesarju ni bilo mogoče, dati jim rodovitnejših in večjih zemljišč, kazalo najbolje, posestva v Skokah prodati; bila so namreč radi svoboščin, ki so bile združene z zemljiščem, ne pa z osebno lastnikovo, in se torej tudi z

zemljiščem vred smele prodati, mnogo vredna, tako da so se dale za nja izkupiti lepe svote.

Ostali pa so v Skokah brčkone le tisti Srbi, ki se jim je iz tega ali onega vzroka godilo bolje, ki jih torej niso razmere primorale, iti dalje. Dokaz za to mi je Mislinovič, tolikratni boter; tudi dandanes so na to mesto pač najraje zbirajo ugledni in imovitejši ljudje.

Kam so se pa odhajajoči Srbi obrnili? Brčkone nazaj v Granico, kjer so se med rojaki izgubili; le tako je mogoče, da so njih sledovi izginili popolnoma.

To torej o dobi, v kateri so Srbi v polnem številu bivali na Skokah. Kako pa se je godilo Skokam nadalje? Naravno je, da ni vsak zmed srbskih 6 posestnikov, ki je svojo lastnino v kup ponujal, našel kupca za vseh 50 oralov, ampak zemljišča so se morala razkosavati; sicer bi tudi kratne knjige ne mogle pričati o tolikih posestnikih. Danes imajo Skoke poleg »Usgoeken-Hoffa« (skoškega dvora), ki je še najbolje ohranil prvotni obseg, 12 kmetij, katerih meri vsaka okoli 20—25 oralov, in 2 »četrtgrunta«, ki imata vsak približno 8 oralov. Prav tako je skoško zemljišče že bilo razdeljeno v začetku 19. stoletja in mogoče, da sega ta razdelitev celo nazaj v ono dobo, ko so Srbi zemljišča prodajali.

Štampa vsak teden
za vsake 6 pošiljke
vredne 10 v Mariboru
s pošiljanjem na dom
za leto leta K 4.—
za pol leta „ 2.—
za četrt leta „ 1.—

Narodna se poljka
opredeljuje v tiskarni
na Cirila, kjer se
odkrije hitro. K. List se
pošilja do odpora.

Poljski kmeti, ki
imajo dovolj do-
hodov, naj bodo po-
srejeni.

SLOVENSKI

GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Prejemnik št. 400
se v tiskarni in pri
gospodu Novak-u na
velikem trgu po 10 h.

Recepti se ne vr-
šajo, neplačani listi
se ne sprejemajo.

Za oznako se plačuje
od navadne vrednote,
če se natimno enkrat,
po 15 h, dvakrat 25 h,
trikrat 35 h.

Iskazati se sprejemajo
do medu opoludne.

Štev. 32.

V Mariboru, dne 11. avgusta 1904.

Tečaj XXXVIII.

Letošnja suša.

Niti najmanjšega oblaka ni bilo videti na sinjem nebu, hladilni vetriči so izostali, solnce je kakor za stavo sipalo vroče žarke na zemljo, vročina je bila neznosna kakor v jutrovih deželah. In kot nevarna tovarišica neprestane vročine zavlada je vsepovsodi huda suša. Občutljivi, naravnost strašni so nasledki te suše po Spod. Štajerskem. Slaba letina, in v zvezi z njo beda, glad in lakota nam pretijo.

Travniki bi morali dati kmalo otavo, a so se posušili, ali pa bo košnja nenavadno slaba. Po mnogih krajih je bilo po povodnjih uničeno tudi seno, in sedaj stoje kmetje pred vprašanjem, kako bodo krmili živino. Prodati živine ne kaže, če ni velika sila, kajti cena živini je že začela padati, in čim bolj bi silili kmetje z živino, tembolj bi padala cena živini. Spodnjeavstrijski kmetjski listi nasvetujejo kmetom, naj si pomagajo z nakupovanjem umetnih živil. Zadruga bodo posredovale pri nakupovanju.

Vinogradom je ljubila vročina, a nesreča je, da so druge uime po nekod že ugonobile up na bogato trgatav.

Sadje je zaostalo v rasti ter ostalo drobno. Mnogo pa ga je tudi popadalo. Cena ranemu sadju je zelo velika. V mariborski okolici velja štrtinjak po 20 gl. Kmetje naj letos nikjer ne popuščajo s cenami, kajti denar bodo krvavo potrebovali.

Koruza se ni mogla razviti, storžci se na marsikateri bilki niti pokazali niso. Krompir tudi ni mogel rasti in cena mu je

poskočila kvišku kakor že dolgo ne. Zadnje soboto se je prodajala merica krompirja na mariborskem trgu tudi že po 80 vinarjev. Zelje ni moglo rasti, a upajmo, da si še opomore.

Ajde po mnogih krajih niti sejali niso, ampak pustili praho. Kjer so jo sejali, je ostala pritična in ne bo obrodila.

Za repo je še prišel dež ravno v zadnjem trenutku prav. Dal Bog, da bi že vreme dobro služilo.

Letos bo torej, ker je bila po celi srednji Evropi tako huda suša, gotovo draginja. Ob draginji je za kmeta glavno pravilo: 1. Glej, da boš imel vsaj za silo čez zimo in spomlad živeža, da ti vsaj ne bo treba kupovati. 2. Glej, da boš imel reči na prodaj, po katerih se največ povprašuje in katerim raste cena. 3. Premisli dobro, kako se ti je ravhati v posameznih zadevah, da ne boš imel skode.

V ponedeljek, dne 8. avgusta je začel padati dež. Vse se ga je razveselilo in hvallilo Boga za ta dar. Tudi v torek je deževalo prav tiho in mirno. Da bi ta dež prinesel blagoslov našemu kmetu!

Pevska slavnost v Mariboru.

Slovensko pevsko društvo se je zadnja leta vzbudilo iz spanja ter s prirejanjem pevskih slavnosti zopet zadošča svojim dolžnostim. In že se kaže med občinstvom zopet nekdanja naklonjenost društvu. Pevske slavnosti se prav dobro obiskujejo. Nekdaj so

bile prireditve ptujskega pevskega društva zares najodličnejše slovenske slavnosti, pravi prazniki za slovensko ljudstvo. Nekdanji časi se vračajo! To je pokazala tudi zadnja slavnost v Mariboru, dne 7. avg. t. l. Da bi sedanji odbor ne opešal, ampak vrl napredoval!

Predno poročamo, kako se je vršila zadnja pevska slavnost v Mariboru, naj še izrečemo tudi misel, ki se je slišala med večaki ob priliki te slavnosti. Pevsko društvo v Ptuj je stremilo sedaj po tem, da ob svojih slavnostih nudi poslušalstvu vedno kaj novega in umetnega. In ravno vsled tega ni imelo vsakokrat sreče pri slavnostih. Saj tudi drugače ni mogoče, če pomislimo, da pri takih slavnostih nastopajo moči, ki pridejo iz vseh strani slovenskega sveta, in katere edino ena vaja skuša strniti v enoto in harmonijo. Zato pa bi naj društvo stavilo lahke, tudi narodne skladbe na dnevni red, a izvajanje težkih umetnih točk prepustilo posameznim pevskim društvom, ki prihajajo k slavnostim. In nastopi takih društev bi se naj postavili na program, da bi jim ne trebalo nastopati še le, ko je že splošen trušč in se za fineso pevskih predavanj premnogi več ne brigajo!

Mogočna trobojnica z Narodnega doma je pozdravljala zadnje nedelje slovenske goste, ki so prihajali k pevski slavnosti. Pripravljalni odbor je sprejemal na kolodvoru in pa v veži Narodnega doma. Narodne dame so okrasile goste s šopki. V imenu »Glasbene Matic« se je g. prof. Stritov iskreno zahvalil za ljubezniv sprejem.

Listek.

Skoke pri Mariboru.

(Napisal **Gabr. Majcen** po svojem predavanju v Skokah dne 10. julija 1904, prirejenem po „Zgodovini društva“ za Spodnji Štajer.)

(Konec.)

Kakor je iz teh knjig posneti, je na Skokah po letu 1686 bilo razmeroma malo srbskih posestnikov, zato pa več slovenskih. H krstu so pošiljali oziroma botrovali so: 1687 Skok (slovenska nazivka za uskoka), Šteflič, 1689 Smuk, Vogrišek, od 1690 naprej Weber, Šuster, Reich, Knechtl, Kokl, Kokol, Paulin, Tarkuš, Špurenj, Goričan, Ulaz (to ime zopet spominja na Srba), Čander, Glaser, 1724 Meslinovič; odslej naprej poleg Slovencev Pleterski, Meslinič, Petričič, Jakopič, Šiberlič; največkrat pa se kot botra imenujeta rodbini Meslinovič (tudi Maslinovič, kar je gotovo le nekdanje Mislinovič) in Pleterski. Čim dalje dol, tem redkeja so srbska imena in tem navadnejša slovenska.

Iz poročil, ki jih imamo o dobi po l. 1587, je sklepati, da so Srbi že pred l. 1664 jeli zapuščati Skoke in da so se polagoma do malih ostankov izselili. Koliko let pred l. 1664 se je ta izselivni proces začel, se pa ne da dognati, ker se ne ve, kedaj in od koga je

Sigerstorff »Usgoeken-Hoff« kupil. Gotovo je le, da se je srbska naselbina jela krčiti med 1587 in 1664, brčkone pa že okoli 1600. Potemtakem so Srbi v polnem številu na Skokah bivali le kakih 50 let.

Drugo vprašanje je: na kak način so Srbi ostavili Skoke? Ali so posestva radovoljno prodali, ali pa jih je cesar nazadnje vendar prestavil kam drugam ter Skoke zamenil z večjim zemljiščem?

V tem zadnjem slučaju bi dežela štajerska bila vzela zemljišče nazaj, cesar pa mu ob enem odtegnil svoboščino vsakoršnega davka, tudi bi bili Skoke zapustili vsi Srbi do zadnjega. To pa se, kakor vemo, ni zgodilo. Sigerstorff je Pleterski »Usgoeken-Hoff« prodal s svoboščinami vred in Srbi so Skoke zapuščali polagoma. Tudi bi se bile, če bi Srbe bil cesar prestavil, v Gradcu ali sploh v kakem vladnem arhivu ohranile kake listine. Takih pa ni. Zato smemo sklepati, da so Srbi drug za drugim svoja posestva prodali, hoteč si iskati boljših domov. Sicer pa jim je, če cesarju ni bilo mogoče, dati jim rodovitnejših in večjih zemljišč, kazalo najbolje, posestva v Skokah prodati; bila so namreč radi svoboščin, ki so bile združene z zemljiščem, ne pa z osebno lastnikovo, in se torej tudi z

zemljiščem vred smele prodati, mnogo vredna, tako da so se dale za nja izkupiti lepe svote.

Ostali pa so v Skokah brčkone le tisti Srbi, ki se jim je iz tega ali onega vzroka godilo bolje, ki jih torej niso razmere primorale, iti dalje. Dokaz za to mi je Mislinovič, tolikratni boter; tudi dandanes so na to mesto pač najraje zbirajo ugledni in imovitejši ljudje.

Kam so se pa odhajajoči Srbi obrnili? Brčkone nazaj v Granico, kjer so se med rojaki izgubili; le tako je mogoče, da so njih sledovi izginili popolnoma.

To torej o dobi, v kateri so Srbi v polnem številu bivali na Skokah. Kako pa se je godilo Skokam nadalje? Naravno je, da ni vsak zmed srbskih 6 posestnikov, ki je svojo lastnino v kup ponujal, našel kupca za vseh 50 oralov, ampak zemljišča so se morala razkosavati; sicer bi tudi kratne knjige ne mogle pričati o tolikih posestnikih. Danes imajo Skoke poleg »Usgoeken-Hoffa« (skoškega dvora), ki je še najbolje ohranil prvotni obseg, 12 kmetij, katerih meri vsaka okoli 20—25 oralov, in 2 »četrtgrunta«, ki imata vsak približno 8 oralov. Prav tako je skoško zemljišče že bilo razdeljeno v začetku 19. stoletja in mogoče, da sega ta razdelitev celo nazaj v ono dobo, ko so Srbi zemljišča prodajali.

Pri obnem zboru so se spremenila pravila društva v toliko, da se ne prirajajo pevske slavnosti vsako leto, ampak vsako tretje leto. Predsednikom se zopet izvoli dosedanji predsednik gosp. Zupančič. Častnim članom se imenujeta g. Matej Hubad, koncertni vodja »Glasbene Matice«, in učitelj dr. Romih na Krškem.

Pri koncertu je sodelovalo nad 100 pevcev. Vršil se je koncert v veliki dvorani, katera je bila polna občinstva. Navdušenje je bilo veliko, in občinstvo je pevke in pevce zahvaljevalo z burnim ploskanjem. Vodil je koncert mladi, a spretni kapelnik iz Trsta g. Vogrič, kateremu je gea Francka Rapočeva poklonila v imenu mariborskih Slovenk laborov venec s slovenskim trakom. Več esmi se je moralo ponavljati.

Po koncertu je bila prosta zabava na prostornem dvorišču »Narodnega doma«, na katerem je zakraljevala kmalu zidane volja. V presledkih so peli pevci »Glasbene Matice« in pa mešani zbor iz Ljutomera pod večšim vodstvom g. Zacherla. Krasni sopran in alt ljutomerskih slavčkov sta se splošno občudovala. Tudi na kegljišču se je prosto sestavljal močan moški zbor, ki je prepeval sebi in drugim v veselje in zabavo. Gosp. nadučitelj Porekar je prečital brzojavne pozdrave.

Rusko-japonska vojna.

Na suhem.

Nemški polkovnik Gaedke piše iz Inkova »Berl. Tagblattu«: »Poleg Kuropatkinove armade stoji še znatna sila ruskega vojaštva v severovzhodni Mandžuriji. Te so pod poveljstvom hrabrega Lineviča, katerega ime je na dobrem glasu še od zadnjih bojev v Kitajski in Mandžuriji. Govori se, da dobi kmalu znatne pomoči. Ko pride 17. armadni zbor, bo imel Kuropatkin 180.000 do 190.000 moč neposredno pod seboj. Trije daljši zbori, ki so na poti, mu bodo povišali število na 300.000. Če k temu prištejemo še čete Linevičeve, posadko portartursko in čete ob železnici, tedaj moremo reči, da bo ruskih vojakov početkom oktobra v Mandžuriji 450.000 do 500.000 moč. Druga polovica avgusta bo torej, prav kakor je Kuropatkin napovedal, čas, ko se začne razvijati ruska armada, kakor od nje pričakujejo v Evropi.

Iz Petrograda se z dne 3. avgusta poroča: General Kuropatkinjavlja carju: Naše čete so se umaknile 2. t. m. iz Hajčena po cesti proti Aušančanu, ne da bi jih pri tem kaj nadlegoval sovražnik. Kljub izredni vročini se je vršilo gibanje popolnoma redno. Da bi olajšali

pečem korakanje, imela je vsaka stotnja na razpolago nekaj voz za suknje in druge stvari. Dasi ravno so Rusi ukrenili vse potrebno, vendar je mnogo vojakov zadela solnčarica. Od vzhodnih čet ni došlo nobenih važnih poročil.

Petrograd, 8. avgusta. Kuropatkin brzojavlja carju: Včeraj je neprijatelj rekognosciral na naši južni strani. Ogenj naših topov je zažgal mesto Seučuanza, ki se nahaja 18 kilometrov severno-iztočno od Njučvana. Sovražnik je pobegnil, pustivši na bojišču topove, municijo in hrano. Begunce je preganjal ogenj naših topov. Istočasno so se naši kozaki navalili na japonsko konjenišvo proti mestu Tenčaku. Naši konjeniki so razpršili Japonce ter njih prednje čete izgnali iz Tolučia.

Na morju.

Berolin, 3. avgusta. »Berl. Tageblatt« poroča, da se je potopila japonska križarica »Kasuga«, ki je bila napravljena v Italiji. Seveda so to vest Japonci takoj preklicali, ker oni nočejo nikdar priznati svojih izgub. Vendar bo vest brzkone resnična, ker prihaja iz Nemčije.

Port Artur.

Berolin, 4. avgusta. Japonci so doživeli pred Port Arturjem strahovit poraz. Prvi naskok se jim je popolnoma ponosrečil. Z vseh stališč so bili s silnimi izgubami vrženi nazaj. Granate, mine in trdnjave so jim napravile strašno škodo in jih na stotine porazile. 2000 beguncev iz Port Arturja pripoveduje v Čifu, da je padlo 15.000 Japoncev, Rusi pa so izgubili le 5000 moč.

Petrograd, 8. avgusta. Generalni poročnik Steselj je poslal carju iz Port Arturja naslednjo brzojavko: Srečen sem, da vam morem javiti, da so naše čete dne 27., 28. in 29. julija odbile vse navale Japoncev, katerim smo zadali ogromne izgube. Navdušenje naših čet je nepopisno. Brodovje je podpiralo boj, zadajajoč Japoncem izgube na straneh. V teh treh dneh so bile naše izgube 1000 vojakov in 40 častnikov, ki so ponajveč ranjeni. Izgube Japoncev cenimo na 10.000 moč. Te izgube so bile za sovražnika tako težke, da ni imel časa mrtve pokopati in ranjene vzeti seboj.

Petrograd, 8. avgusta. Iz Čifu poročajo, da ondi Kitajci pripovedujejo, da je bil 5. t. m. zopet hud napad na Port Artur. Japonci so bili z velikimi izgubami odbiti. Rusi imajo okolu 100 mrtvih, Japonci so izgubili zopet okolu 10.000 mrtvih in ranjenih. Poveljnik Stössel je osebno poveljeval.

združene s skoškim dvorcem, ugasniti. Vendar so se ljudje te njim neprijetne novotarije branili, kolikor in dokler se je dalo. In tako so tudi Pleterški odklanjali plačevanje dače, opiraje se na dotične listine, ki so jim bile ostale od Srbov.

Cesar Jožef II. je pri cerkvi Sv. Miklavža ustanovil lokalijo, Skoke izločil iz Slivnice ter je podredil novi župniji, ki pa ni dalje trajala nego le od 1785 do 1793.

Leta 1819 je cesar Franc zapovedal, da se kataster Marije Terezije popravi ter prenovi. Ta ukaz je bil povod, da so nastale občinske mape, ki se služijo sedaj. Za Skoke in okoliš se je mapa risala l. 1825; kakor je iz nje razvideti, so se razmere od tistihdob komaj znatno izpremenile. Pri tej priliki se je tudi odlok zastran svoboščin poostiril.

Najnovejšo dobo zgodovine Skok pojasnjuje tudi ustno poročilo starega moža, potomca Pleterškovih, ki se je rodil na frajarjevem. Ta mož je Peter Marat, rojen 1838. Oče mu je bil Peter Marat; ta se je rodil na Kranjskem, služil na Rogozi ter se priženil na frajarjevo; žena mu je bila Marija Pleteršek roj. 1806. Predniki Marije Pleteršek ter gospodarji na frajarjevem pa so s sedeči: Boštjan Pleteršek (roj. 1773) in Marija, Miha Pleteršek (1726) in Marija, Jurij Pleteršek (1690) in Helena ter Jurij Pleteršek in Ur-

Železnica okoli Bajkalskega jezera.

Petrograd, 4. avg. Železniški minister Hilkov pojde v nekaj dneh zopet k Bajkalskemu jezeru, da bo navzoč pri dokončanju železnice okoli jezera. Vsi predori so že dovršeni in tiri večinoma položeni. Koncem oktobra, ko postaja Bajkalsko jezero nemirno in za vožnjo nevarno, bo železnica že služila prometu.

Kak bo konec vojske?

Nemški stotnik Karol Tanera poroča »Schles. Ztg.« o izidu vojske: Na to vprašanje odgovarjati je zelo težavno, ker se pri tem vsak najlažje zmoti. Kar se tiče Port Arturja, jaz nisem nikakor mnenja generala Meckla, ki misli, da pade Port Artur v kratkem. Jaz sem mnenja, da bodo Japonci zavzeli trdnjavo, če jo bodo sploh zavzeli, šele zelo pozno, kar jim pa ne bo mnogo koristilo. Japonci so po mojem mnenju že izgubili vojsko, ker niso takoj v začetku zavzeli Port Arturja. Tudi bo njim v pogubo, ker prodirajo vedno dalje v Mandžurijo, dočim jih Rusi vedno bolj izvajljajo proti severu. Rusi se bodo lahko umaknili tudi onstran Mukdena, kar jim ne bo nič škodovalo. Rusi naj se umikajo toliko časa, da si priboré nadvlado na morju. Nato naj Rusi prične prodirati in Japonci bodo v zimi 1904/5 doživeli grozovit poraz, ki bo Japonsko popolnoma uničil. Vendar pa se lahko dogode med tem dogodki, na katere sedaj niti ne mislimo ne. Kuropatkin lahko prisili obča nejevolja, car ali pa dvor, da prične prodirati. Tudi Anglija se lahko prične vmešati v te zadeve, in potem bo položaj popolnoma drugačen.

Politični ogleđ.

Sestanki našega cesarja s tujimi vladarji. Sestanek avstrijskega cesarja s saskim kraljem se je vršil dne 5. t. mes. v topicah Lend Gaštajnu. Ta sestanek nima političnega značaja, ampak sta oba vladarja le potrdila staro prijateljstvo. — Letos bo tudi obiskal češko kopališče Marijino toplišče angleški kralj. Tudi tega bo šel tja obiskat naš cesar. Izven države na obisk pa ne gre naš cesar zaradi starosti, tako poročajo listi. Ta sklep je že naznanil tujim dvorom.

Državni zbor bo ba.e sklican prej v zasedanje, kakor se je mislilo prvotno. Sklepa se to iz tega, ker je predsednik avstrijske zbornice graf Vetter brzojavno pozvan na Dunaj, kamor je došel 3. t. m.

Ker izven dvora na Skokah bržčas ni bilo prave hiše, so si novi slovenski naselniki morali sami postaviti take. Edini dvor je že v začetku 19. stoletja z ozirom na stavbo imel obliko, ki na Dravskem polju ni navadna: posebej stoječo, veliko zidano hišo z obokanimi prostori in obširna gospodarska poslopja, ki so tudi bila ločena, dočim so druge kmetijske hiše stavljene v kotu ter imajo tudi gospodarska poslopja pa isto streho. Ne trdim, pa, da je sedanja hiša na tem prostoru tista, ki jo je postavil Aleksič, dasi je videti jako stara. Dvoru, ki mu je bil gospodar Pleteršek, so rekali »frajarjevo«, Pleteršku »fraje«, njegovim ljudem pa »frajerjevi«, in sicer zato, ker je to posestvo, kot nerazkotsano, si bržčas edino bilo ohranilo staro pravico do svoboščin.

Srbska rodovna imena so sčasoma izmrla; danes jih ni več; pač pa služijo kot hišna imena; tako se je n. pr. do najnovejše dobe sedanja Peskova hiša imenovala »pri Markoviču«, Pivčeva »pri Jakoliču«.

Cesarica Marija Terezija je dala, da bi se dača pravičneje odmerila, vso zemljo avstrijskega cesarstva izmeriti in na tej podlagi dačo na novo predpisati. Kajiga, ki obsega te določbe, se imenuje kataster; dovršen je bil l. 1757. Po tem novem katastru so imele vse pravice do svoboščin, kakoršne so bile

sula. Zadnji je brezdvomno sin čnega Jurija Pleterška, ki je skoški dvorec kupil od Sigerstorffa.

Imenovani Peter Marat torej mi je pravil, kar je v detinskih letih, biva oč pri materi, sam videl, slišal in doživel, pa tudi, kar mu je pripovedovala mati kot poročilo svoje matere, torej njegove babice, ki je, rojena okoli 1780, na dvoru kmetov: la prva desetletja po 1800. In to poročilo Petrovo bodi konec moji razpravi.

»Ko sem bil fant, je v veži naše hiše stala omara, polna pisem, med kojimi so nekatera potrjevala, da je frajarjevo prosto vsakega davka. Posestvo pa se je tudi zato imenovalo frajarjevo, ker nobanega, ki ga je zasledovala pravica in ki je stopil na to zemljo, niso smeli ugrabiti; bil je prost, »fraj«. Tako je n. pr. l. 1820 na našo zemljo pribežal Pulko, da se je rešil vojaščine, in ob istem času in iz istega vzroka tudi Kamp. Seveda sta morala oba ostati pri nas ter sta se oženila in njiju roda živita še zdaj v vasi. Babica moja niso plačevali dače, vendar ta svoboda ni veljala za ona zemljišča, ki so se od frajarjevoga odločila ter prodala. Babica so imeli le vsako leto in sicer d rektno v Gradec odrajtati en »cvajar«, v vrednosti današnjega krajcarja, ki jim je bil predpisan v opomin, da bi dačo morali plačevati, ako

Volilna pravica za učiteljice. Upravno sodišče je razsodilo, da imajo volilno pravico tudi učiteljice, ne samo učitelji, kakor dosedaj. Na to opozarjamo volilce!

Novo okrajno glavarstvo se bo ustanovilo za okolico Trst. S tem bo ugodeno dolgoletni želji Slovencev, ki so v okolici izključno prebivalci. Dozdaj so bili pod županom, kjer vladajo zagriženi Italijani.

Hrvaška zastava na Reki. Reka se je ločila l. 1868 od Hrvaške ter postala mesto s svojo upravo. To so povzročili Madjari, ki so zavidali Hrvatom to lepo primorsko mesto. Tako dolgo so ščuvali Italijane proti Hrvatom, da so mogli v kašnem ribariti ter si prisvojiti mesto, rekoč da je to primorsko mesto za celo ogrsko-hrvatsko državo. Seveda so s tem le hoteli dobiti mesto v roke, ki je dobilo popolnoma ogrsko in italijansko lice; Hrvate so popolnoma izpodrinili. Pri nobeni slavnosti se ni videla hrvatska zastava, ampak samo ogrske in italijanske. Prošli mesec se je pa zopet pojavila hrvaška zastava na Reki. Povodoma običaj ameriškega vojaškega brodovja v reški luki je razobesil reški guverner baron Ervin Rosner v čast gostom poleg ogrske in mestne tudi hrvaško. To je pa italijanaše kakor Madjare grozno razkačilo, kakor da pokaže puranu rudečo cunjjo. In vendar je bilo mesto in je še večinoma hrvatsko! Seveda ti nestrpni ljudje nočejo ne trohice pravice niti pokazati svojim slovanskim so-želanom.

Trgovska pogajanja med Avstrijo in Italijo. Pri sklepanju trgovske pogodbe med Avstrijo in Italijo so nastala skoro nepremagljiva nasprotja, katere je povzročil baje ogrski ministrski predsednik. Ta noče privoliti, da bi se v novi pogodbi privolila uvažanju italijanskih vin kakoršnako olajšava. V Italiji so zaradi tega jako ogorčeni in se hočejo maščevati nad Ogrsko na ta način, da uložijo na uvoz lesa in konj, katerih se največ uvaža iz Ogrske, visoko carino. Lesa in konj, katerih rabi Italija mnogo, pa hoče dobivati iz Argentine in v Ameriki. Po našem mnenju pa so vse te grožnje prazne, kajti Italija je že večkrat nameravala nadomestiti avstrijski les in konje z onimi iz Argentine, toda prepričala se je vedno, da je ji bilo to le na škodo.

Na Balkanu se vedno ni miru. Vkljub vsem zahtevam evropskih velevladi, pusti turška vlada dalje moriti Bolgare. V Sasumu so Turki oropali 45 vasi, v katerih je prebivalo 12.600 oseb. 8000 izmed teh so Turki

bi jim je cesar ne bil opustil. Prihajali so pa opominski listki, češ, naj plačujejo dačo kakor drugi; nazadnje je nekega dne celo par uradnikov prišlo v hišo, preteč jim, da jih čakajo hude posledice, ako se ne podvržejo davčni dolžnosti. Vkljub temu se babica niso udali, ampak so rekurirali. Rekurse so jim delali razni ljudje, med njimi tudi tedanji sentjanževski učitelj Maurus. Tem ljudem so babica izročali pisma iz imenovane omare in tako je prišlo, da jih zdaj več ni, izvzemši tista, ki jih ima Pesek. (Ta pritisk se je godil vsled prenovitve katastra pod cesarjem Francem.) Babica so umrli, ne da bi bili dačo plačevali, zato so pa moja mati potem morali plačati več stotin ter se davčni dolžnosti podvreči. V hiši sta bili tudi dve sablji, s katerima smo otroci včasih igrali. A mati tega nikdar niso dovolili ter vsakokrat djali: »Pustite te reči, da se ne izgubita; dolgo sta že pri hiši in naj ostaneta pri njej.« Mislim, da sta sablji še na kakem podstrešju, bržčas pri Pesku, ki je, ko je bil župan, več starih reči k sebi shranil. Domovino mojo je prevzela moja sestra, ki pa je bila primorana vzlasti radi dolgova, katere je ob enem prevzela, prodati jo. Danes je lastnik nekdanjega frajarjevega dvora Jože Divjak. Hiša nosi št. 14. Jaz sem pa zadnji frajar, ki se je porodil v tej hiši, in zato mi tudi ljudje ne pravijo drugače nego frajar.

pobili Nečuvane grozovitosti so se pri tem dogajale. Veliko žensk se je potopilo v reki z otroki vred, da bi ne prišle žive Turkom v roke. Minoli mesec je napadel turški orožnik avstrijskega majorja Richterja, ki je prideljen macedonskemu orožništvu. Napadalec po imenu Hassam Enim se je baje hotel maščevati, ker se je tudi njegovo ime nshajalo v imeniku onih turških orožnikov, kateri se bodo zaradi nesposobnosti izpustili iz službe na zahtevo avstrijskih častnikov. Hassam se je prikradel z nabito puško ponoči v stanovanje majorja. K sreči ga je ta še pravočasno opazil ter mu s pomočjo svojega sluga izvil puško.

Nemška nestrpnost! Vlada je ustanovila v mestih Tešnu in Tropavi v Šleziji na tamošnjih nemških učiteljskih slovanske vspelednice. Vsled tega je nastal med Nemci velik krič, kakor da bi se jim bila zgodila velika krivica. V Šleziji je po zadnjem ljudskem štetju 296 tisoč Nemcev, 146 tisoč Čehov in 220 tisoč Poljakov. Torej skoro še enkrat toliko Slovanov! To jasno kaže nemško nestrpnost. Še bolj na slabšem smo mi Slovenci na Spodnjem Štajerskem. Po zadnjem ljudskem štetju nas je 409.531 in vendar nimamo nobenega slovenskega učiteljskega. In kaj je temu krivo? Naša narodna mladost in naši renegati!

Dopisi.

Št. Ilj v Slov. gor. (Südmarka v slovenskih zastavah.) Pri nas je pač zmiraj »lušno« Dolg čas nam ni nikdar, ker imamo vedno dovolj zabav in veselje. Sami jih sicer pogosto ne prirejamo, ker imamo dovolj drugih skrbi in resnega dela, a tembolj nam skrbijo za kratek čas in zabavo naši nad vse ljubeznivi posilnemci. Priskrbeli so nam n. pr. nove volitve, kjer smo se zabavali seveda na njihov račun. Saj oni niso imeli nobenega veselja in se zdaj jih je strah, mi pa smo še vedno dobre volje, ker delamo za pošteno in pravično stvar... Pratečeni teden pa smo imeli zopet imenitno zabavo. Naši privandraci, ki jih je sama dobrota in ljubezen, hočejo s silo pregnati domače trgovce in obrtnike. Zato hočejo imeti veliki nemški hotel, svojo štacuno, svojega mesarja, peka in Bog ve, kaj še vse. Pa zidajmo, so sklenile pametne glave, saj ima mati Südmarka denarja dovolj. S tujim denarjem pa menda vsakdo lahko zida, k temu ni treba posebne prebrisanosti. In res je blizu predora nekaj prirastlo iz zemlje; mislili smo že, da bo velikanska palača, ki bo zakrivala celi Št. Ilj — no pa je le nekaj bolj navadnega. Koliko truda, koliko jeze je bilo treba, prej ko je vse prirastlo do strehe, tega se gotovo s strahom in grozo spominja vsenemški Čeh Helčl, podomače nadučitelj na slavni nemški soli. Nemških delavcev ni bilo mogoče dobiti, zato so delali Slovenci. Kolikokrat si je nabasat svojo pipo in je mogočno kakor kak paša prikoral med delavce! A kako ga je peklo, ko je na nemškem zidu slišal samo slovenske besede! Zapovedal je delavcem, da morajo hoditi jest in pit v nemški »kasino«; in ko ga niso ubogali, jim je celo prepovedal vodo zajemat: v njegovem (?) studencu. A nič ni pomagalo, delavci se mu ne vdaajo. In kakšno presenečenje se je le dočakal na zadnje! Prej toliko sitnosti — na zadnje pa bi se skoro moral skočiti iz kože. Kaj se je vendar zgodilo? Delavci so postavili mlaj — okinčano smreko v znamenje, da je zid dogotovljen. Pa, čujte, strah in groza! G. Helčl zagleda na smreki — peklensčaka — o ne, tega se gotovo ne bi tako grozno prestrašil. Kaj pa je bilo? Poleg frankfurtaric vidi slovenske zastave! Strašno! — Guč, s katerim je morebiti hotel proslavljati »nemški zid« in njegovo dvomljivo bodočnost, mu je zastal v grlu. Mesto lepega govora pa so se vsipale gromske strele na mojstra, na delovodja in druge delavce. Šele ko so po dolgem trudu poklatili z drevesa slovenske zastave, se je

nekoliko pomirila njegova nemška jeza. Delavci so bili silno razburjeni. Zapeli so si slovenske pesmi in so se med glasnimi živio-klici podali v domačo gostilno. Le tako naprej, vrli slovenski delavci. Če komu ni po volji, naj si dobi nemških. Krepka in pridna slovenska roka najde povsod zaslužek! Vidite, g. Helčl, kako malo vam koristi ves vaš trud. Nikdar nas ne bodete ponemčili. Poberite rajše svoja šila in kopita, pojdite kam v sredino Nemčije, morebiti vas tam čaka več sreče. Naše ljudstvo je prepametno in toliko značajno, da se ne da od nikogar voditi za nos.

Žalec. (Skupščina družbe sv. Cirila in Metoda.) Minoli četrtek je zborovala v lepem, narodnem trgu Žalec v prijazni Savinski dolini velepomembna družba sv. Cirila in Metoda. Častno so bili zastopani štajerski Slovenci, posebno iz Savinske doline. Na kolodvoru v Žalcu je došle goste v imenu domačinov prvi v daljnem govoru pozdravil vlč. gosp. župnik in svetnik M. Koren, v imenu družbene podružnice g. F. Nidorfer, gđ. Lipoldova pa je s primernim nagovorom g. prvomestniku msgr. T. Zupanu izročila krasen šopek svežih cvetic v znak udanosti.

Ko se je č. gosp. prvomestnik zahvalil, igrala je narodna celjska godba več komarov, žalako pevsko društvo »Edinost« je zapelo dva zbora. Nato so vsi korakali z godbo na čelu pred občinsko hišo, kjer je v imenu občine gospod župan Širca v izbranih in navdušenih besedah pozdravil skupščinarje. Zahvalil se je zopet prvomestnik msgr. T. Zupan.

Ob 10. uri je v bližnji podružnici daroval domači gosp. župnik Koren sv. mašo, med katero je izborno pel moški zbor.

Ob 11. uri je bilo zborovanje v dvorani g. Fr. Hodnika. Prvomestnik msgr. Zupan je otvoril zborovanje.

Nato je poročal tajnik družbe č. g. A. Žlogar o delovanju družbe v minolem letu. Iz tajnikovega poročila posnamemo, da šteje družba sedaj 147 podružnic. (Žal, da jih spi dobra tretjina.) Pokrovitelj je v zadnjem letu pristopilo 19 in jih je vseh skupaj 342, ustanovnikov 1222, letnikov 5478 in podpor-nikov 993, torej vseh članov 7944. Od vseh podružnic je 81 mešanih, 31 moških in 35 ženskih. Ženske podružnice že torej presegajo moške! Družba vzdržuje in podpira 25 šolskih zavodov, v katerih se vzgaja 2500 slovenskih otrok, ki bi bili brez te družbe in brez črtov slovenskih mladino-ljubov večinoma vsi potu-čeni. Zahvalil se je vsem podpornikom ter jih prosil, naj ne omaga njihova darežljivost, naj ne zaspi njih navdušenost za dobro stvar, dokler ne zmaga pravična zahteva slovenskega solstva povsod, koder zdaj še biva naš rod.

G. M. Bradaska, podtajnik družbe, nato pojasni račun za upravno leto 1903, ki je bil odobren. Med dohodki je omeniti od vžigalic 11.800 kron in od kave 3600 kron.

V vodstvo so bili zopet izvojeni: G. Einspieler, dr. Dragotin vitez Belweis, dr. Fr. Stor, A. Žlogar, in dr. Fr. Tomišek mesto g. prof. M. Petelina, ki je vsled bolezni izstopil; v nadzorništvo gg: O. Dolenc, M. Malenšek, Fr. Povše, A. Svetek in I. Vrhovnik; v razsodništvo gg: A. Kalan, dr. Majaron, dr. Munda, M. Pleteršnik in H. Schreiner.

Akademik g. Ribnikar je poročal o »Narodnem kolku«, ki ga družba sv. Cirila in Metoda prevzame v svojo upravo kot nov vir dohodkov. Nato g. prvomestnik prečita brzojavko na cesarja, ki se je takoj odposlala.

Popoldne je bil skupni obed, pri katerem se je vršilo več napitnic. Prvomestnik msgr. Zupan je izrekel napitnico cesarju.

Dalje so govorili gg: Dr. Karlovšek iz Celja, I. Zelenik iz Slov. goric, dr. Janežič z Volovskega, dr. Dečko, župnik Treiber, dr. Vrstovšek in urednik »Domovine« Ekar. Ob 5. uri je bil koncert, ki sta ga priredila celjska godba in žalako pevsko društvo »Edinost« na vrtu g. Robleka. Zabava je bila jako živahna do 8. ure, ko so odhajali gosti na

Pri obnem zboru so se spremenila pravila društva v toliko, da se ne prirajajo pevske slavnosti vsako leto, ampak vsako tretje leto. Predsednikom se zopet izvoli dosedanji predsednik gosp. Zupančič. Častnim članom se imenujeta g. Matej Hubad, koncertni vodja »Glasbene Matice«, in učitelj dr. Romih na Krškem.

Pri koncertu je sodelovalo nad 100 pevcev. Vršil se je koncert v veliki dvorani, katera je bila polna občinstva. Navdušenje je bilo veliko, in občinstvo je pevke in pevce zahvaljevalo z burnim ploskanjem. Vodil je koncert mladi, a spretni kapelnik iz Trsta g. Vogrič, kateremu je gea Francka Rapočeva poklonila v imenu mariborskih Slovenk laborov venec s slovenskim trakom. Več esmi se je moralo ponavljati.

Po koncertu je bila prosta zabava na prostornem dvorišču »Narodnega doma«, na katerem je zakraljevala kmalu zidane volja. V presledkih so peli pevci »Glasbene Matice« in pa mešani zbor iz Ljutomera pod večšim vodstvom g. Zacherla. Krasni sopran in alt ljutomerskih slavčkov sta se splošno občudovala. Tudi na kegljišču se je prosto sestavljal močan moški zbor, ki je prepeval sebi in drugim v veselje in zabavo. Gosp. nadučitelj Porekar je prečital brzojavne pozdrave.

Rusko-japonska vojna.

Na suhem.

Nemški polkovnik Gaedke piše iz Inkova »Berl. Tagblattu«: »Poleg Kuropatkinove armade stoji še znatna sila ruskega vojaštva v severovzhodni Mandžuriji. Te so pod poveljstvom hrabrega Lineviča, katerega ime je na dobrem glasu še od zadnjih bojev v Kitajski in Mandžuriji. Govori se, da dobi kmalu znatne pomoči. Ko pride 17. armadni zbor, bo imel Kuropatkin 180.000 do 190.000 moč neposredno pod seboj. Trije daljši zbori, ki so na poti, mu bodo povišali število na 300.000. Če k temu prištejemo še čete Linevičeve, posadko portartursko in čete ob železnici, tedaj moremo reči, da bo ruskih vojakov početkom oktobra v Mandžuriji 450.000 do 500.000 moč. Druga polovica avgusta bo torej, prav kakor je Kuropatkin napovedal, čas, ko se začne razvijati ruska armada, kakor od nje pričakujejo v Evropi.

Iz Petrograda se z dne 3. avgusta poroča: General Kuropatkinjavlja carju: Naše čete so se umaknile 2. t. m. iz Hajčena po cesti proti Aušančanu, ne da bi jih pri tem kaj nadlegoval sovražnik. Kljub izredni vročini se je vršilo gibanje popolnoma redno. Da bi olajšali

pečem korakanje, imela je vsaka stotnja na razpolago nekaj voz za suknje in druge stvari. Dasi ravno so Rusi ukrenili vse potrebno, vendar je mnogo vojakov zadela solnčarica. Od vzhodnih čet ni došlo nobenih važnih poročil.

Petrograd, 8. avgusta. Kuropatkin brzojavlja carju: Včeraj je neprijatelj rekognosciral na naši južni strani. Ogenj naših topov je zažgal mesto Seučuanza, ki se nahaja 18 kilometrov severno-iztočno od Njučvana. Sovražnik je pobegnil, pustivši na bojišču topove, municijo in hrano. Begunce je preganjal ogenj naših topov. Istočasno so se naši kozaki navalili na japonsko konjenišvo proti mestu Tenčaku. Naši konjeniki so razpršili Japonce ter njih prednje čete izgnali iz Tolučia.

Na morju.

Berolin, 3. avgusta. »Berl. Tageblatt« poroča, da se je potopila japonska križarica »Kasuga«, ki je bila napravljena v Italiji. Seveda so to vest Japonci takoj preklicali, ker oni nočejo nikdar priznati svojih izgub. Vendar bo vest brzkone resnična, ker prihaja iz Nemčije.

Port Artur.

Berlin, 4. avgusta. Japonci so doživeli pred Port Arturjem strahovit poraz. Prvi naskok se jim je popolnoma ponesečil. Z vseh stališč so bili s silnimi izgubami vrženi nazaj. Granate, mine in trdnjave so jim napravile strašno škodo in jih na stotine porazile. 2000 beguncev iz Port Arturja pripoveduje v Čifu, da je padlo 15.000 Japoncev, Rusi pa so izgubili le 5000 moč.

Petrograd, 8. avgusta. Generalni poročnik Steselj je poslal carju iz Port Arturja naslednjo brzojavko: Srečen sem, da vam morem javiti, da so naše čete dne 27., 28. in 29. julija odbile vse navale Japoncev, katerim smo zadali ogromne izgube. Navdušenje naših čet je nepopisno. Brodovje je podpiralo boj, zadajajoč Japoncem izgube na straneh. V teh treh dneh so bile naše izgube 1000 vojakov in 40 častnikov, ki so ponajveč ranjeni. Izgube Japoncev cenimo na 10.000 moč. Te izgube so bile za sovražnika tako težke, da ni imel časa mrtve pokopati in ranjene vzeti seboj.

Petrograd, 8. avgusta. Iz Čifu poročajo, da ondi Kitajci pripovedujejo, da je bil 5. t. m. zopet hud napad na Port Artur. Japonci so bili z velikimi izgubami odbiti. Rusi imajo okolu 100 mrtvih, Japonci so izgubili zopet okolu 10.000 mrtvih in ranjenih. Poveljnik Stössel je osebno poveljeval.

združene s skoškim dvorcem, ugasniti. Vendar so se ljudje te njim neprijetne novotarije branili, kolikor in dokler se je dalo. In tako so tudi Pleterški odklanjali plačevanje dače, opiraje se na dotične listine, ki so jim bile ostale od Srbov.

Cesar Jožef II. je pri cerkvi Sv. Miklavža ustanovil lokalijo, Skoke izločil iz Slivnice ter je podredil novi župniji, ki pa ni dalje trajala nego le od 1785 do 1793.

Leta 1819 je cesar Franc zapovedal, da se kataster Marije Terezije popravi ter prenovi. Ta ukaz je bil povod, da so nastale občinske mape, ki se služijo sedaj. Za Skoke in okoliš se je mapa risala l. 1825; kakor je iz nje razvideti, so se razmere od tistih dob komaj znatno izpremenile. Pri tej priliki se je tudi odlok zastran svoboščin poostiril.

Najnovejšo dobo zgodovine Skok pojasnjuje tudi ustno poročilo starega moža, potomca Pleterškovih, ki se je rodil na frajarjevem. Ta mož je Peter Marat, rojen 1838. Oče mu je bil Peter Marat; ta se je rodil na Kranjskem, služil na Rogozi ter se priženil na frajarjevo; žena mu je bila Marija Pleteršek roj. 1806. Predniki Marije Pleteršek ter gospodarji na frajarjevem pa so s sedeči: Boštjan Pleteršek (roj. 1773) in Marija, Miha Pleteršek (1726) in Marija, Jurij Pleteršek (1690) in Helena ter Jurij Pleteršek in Ur-

Železnica okoli Bajkalskega jezera.

Petrograd, 4. avg. Železniški minister Hilkov pojde v nekaj dneh zopet k Bajkalskemu jezeru, da bo navzoč pri dokončanju železnice okoli jezera. Vsi predori so že dovršeni in tiri večinoma položeni. Koncem oktobra, ko postaja Bajkalsko jezero nemirno in za vožnjo nevarno, bo železnica že služila prometu.

Kak bo konec vojske?

Nemški stotnik Karol Tanera poroča »Schles. Ztg.« o izidu vojske: Na to vprašanje odgovarjati je zelo težavno, ker se pri tem vsak najlažje zmoti. Kar se tiče Port Arturja, jaz nisem nikakor mnenja generala Meckla, ki misli, da pade Port Artur v kratkem. Jaz sem mnenja, da bodo Japonci zavzeli trdnjavo, če jo bodo sploh zavzeli, šele zelo pozno, kar jim pa ne bo mnogo koristilo. Japonci so po mojem mnenju že izgubili vojsko, ker niso takoj v začetku zavzeli Port Arturja. Tudi bo njim v pogubo, ker prodirajo vedno dalje v Mandžurijo, dočim jih Rusi vedno bolj izvabljajo proti severu. Rusi se bodo lahko umaknili tudi onstran Mukdena, kar jim ne bo nič škodovalo. Rusi naj se umikajo toliko časa, da si priboré nadvlado na morju. Nato naj Rusi prične prodirati in Japonci bodo v zimi 1904/5 doživeli grozovit poraz, ki bo Japonsko popolnoma uničil. Vendar pa se lahko dogode med tem dogodki, na katere sedaj niti ne mislimo ne. Kuropatkin lahko prisili obča nejevolja, car ali pa dvor, da prične prodirati. Tudi Anglija se lahko prične vmešati v te zadeve, in potem bo položaj popolnoma drugačen.

Politični ogleđ.

Sestanki našega cesarja s tujimi vladarji. Sestanek avstrijskega cesarja s saskim kraljem se je vršil dne 5. t. mes. v topicah Lend Gaštajnu. Ta sestanek nima političnega značaja, ampak sta oba vladarja le potrdila staro prijateljstvo. — Letos bo tudi obiskal češko kopališče Marijino toplišče angleški kralj. Tudi tega bo šel tja obiskat naš cesar. Izven države na obisk pa ne gre naš cesar zaradi starosti, tako poročajo listi. Ta sklep je že naznanil tujim dvorom.

Državni zbor bo ba.e sklican prej v zasedanje, kakor se je mislilo prvotno. Sklepa se to iz tega, ker je predsednik avstrijske zbornice graf Vetter brzojavno pozvan na Dunaj, kamor je došel 3. t. m.

Ker izven dvora na Skokah bržčas ni bilo prave hiše, so si novi slovenski naselniki morali sami postaviti take. Edini dvor je že v začetku 19. stoletja z ozirom na stavbo imel obliko, ki na Dravskem polju ni navadna: posebej stoječo, veliko zidano hišo z obokanimi prostori in obširna gospodarska poslopja, ki so tudi bila ločena, dočim so druge kmetijske hiše stavljene v kotu ter imajo tudi gospodarska poslopja pa isto streho. Ne trdim, pa, da je sedanja hiša na tem prostoru tista, ki jo je postavil Aleksič, dasi je videti jako stara. Dvoru, ki mu je bil gospodar Pleteršek, so rekali »frajarjevo«, Pleteršku »fraje«, njegovim ljudem pa »frajerjevi«, in sicer zato, ker je to posestvo, kot nerazkotsano, si bržčas edino bilo ohranilo staro pravico do svoboščin.

Srbska rodovna imena so sčasoma izmrla; danes jih ni več; pač pa služijo kot hišna imena; tako se je n. pr. do najnovejše dobe sedanja Peskova hiša imenovala »pri Markoviču«, Pivčeva »pri Jakoliču«.

Cesarica Marija Terezija je dala, da bi se dača pravičneje odmerila, vso zemljo avstrijskega cesarstva izmeriti in na tej podlagi dačo na novo predpisati. Kajiga, ki obsega te določbe, se imenuje kataster; dovršen je bil l. 1757. Po tem novem katastru so imele vse pravice do svoboščin, kakoršne so bile

sula. Zadnji je brezdvomno sin čnega Jurija Pleterška, ki je skoški dvorec kupil od Sigerstorffa.

Imenovani Peter Marat torej mi je pravil, kar je v detinskih letih, biva oč pri materi, sam videl, slišal in doživel, pa tudi, kar mu je pripovedovala mati kot poročilo svoje matere, torej njegove babice, ki je, rojena okoli 1780, na dvoru kmetov: la prva desetletja po 1800. In to poročilo Petrovo boji konec moji razpravi.

»Ko sem bil fant, je v veži naše hiše stala omara, polna pisem, med kojimi so nekatera potrjevala, da je frajarjevo prosto vsakega davka. Posestvo pa se je tudi zato imenovalo frajarjevo, ker nobanega, ki ga je zasledovala pravica in ki je stopil na to zemljo, niso smeli ugrabiti; bil je prost, »fraj«. Tako je n. pr. l. 1820 na našo zemljo pribežal Pulko, da se je rešil vojaščine, in ob istem času in iz istega vzroka tudi Kamp. Seveda sta morala oba ostati pri nas ter sta se oženila in njiju roda živita še zdaj v vasi. Babica moja niso plačevali dače, vendar ta svoboda ni veljala za ona zemljišča, ki so se od frajarjevoga odločila ter prodala. Babica so imeli le vsako leto in sicer d rektno v Gradec odrajtati en »cvajar«, v vrednosti današnjega krajcarja, ki jim je bil predpisan v opomin, da bi dačo morali plačevati, ako